

Ombudsmanden udtaler kritik af flygtningeannonce

10. december 2015

Den såkaldte flygtningeannonce, som udlændingemyndighederne i september indrykkede i libanesiske aviser, var ikke i overensstemmelse med reglerne for offentlige myndigheders vejledning af borgere. Annoncen var egnet til at give bl.a. syriske flygtninge en forkert opfattelse af den danske asylordning. Det konkluderer Folketingets Ombudsmand.

”Det er nærliggende, at annoncen har givet syriske flygtninge en fejlagtig opfattelse af, hvad deres situation ville være i Danmark. Annoncen kunne meget let få dem til på forkert grundlag at beslutte, hvor de skulle søge at opnå asyl”, siger ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Han peger på, at annoncen fokuserer på dele af den danske asylordning, som i vidt omfang er irrelevante for syriske flygtninge. F.eks. fremhæves det, at afviste asylansøgere sendes hurtigt hjem. Men for tiden er det kun ca. 2 pct. af asylansøgerne fra Syrien, der afvises. Det fremhæves også, at man som flygtning risikerer at få inddraget sin opholdstilladelse. Men det er i praksis meget sjældent sket – og slet ikke over for syriske flygtninge.

Stort rum for informationsvirksomhed

Ombudsmanden understreger i sin udtalelse, at udlændingemyndighederne naturligvis kan annoncere i udenlandske medier, også med fokus på restriktive dele af den danske asylordning. Men informationen skal være retvisende.

”Der er vide rammer for myndighedernes valg af kommunikationsform. Men kommunikationen må ikke blive så kortfattet og unuanceret, at den giver modtagerne et forkert billede af deres situation. Annoncen kan efter min vurdering let give syriske flygtninge en opfattelse, der ikke stemmer med virkeligheden”, siger Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmanden tog på eget initiativ sagen op den 18. september 2015.

Se ombudsmandens udtalelse

For yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52.

NYHED

Q&A

Ombudsmandens svar på spørgsmål, som sagen kan give anledning til:

Annoncen indeholder syv punkter, som alle er faktisk korrekte. Hvorfor er den så ikke retvisende?

”De enkelte punkter i annoncen er hver for sig korrekte. Men de er i vidt omfang irrelevante for især syriske flygtninge i Mellemøsten. Disse flygtninge kunne derfor meget let få en forkert opfattelse af, hvad deres situation ville være, hvis de søgte til Danmark.”

For nogle asylansøgere er det vel relevant, at de risikerer at blive sendt hurtigt hjem? Og for nogle er det vel også relevant, at der kan gå et år, før de kan opnå ret til familiesammenføring?

”Statistikken viser, at næsten ingen syriske asylansøgere bliver afvist og sendt hjem, og at kun de færreste må vente et år med at få ret til familiesammenføring. Derfor er oplysningerne i vidt omfang irrelevante for syriske asylansøgere. Problemet er, at den flygtning, der læser annoncen i Libanon, naturligt må tro, at informationen er relevant for ham eller hende.”

Du udtaler, at annoncen ”ikke er retvisende”. Betyder det, at den er vildledende?

”Jeg har ikke grundlag for at sige, at myndighederne har haft til hensigt at vildlede syriske flygtninge, og derfor bruger jeg ikke udtrykket. Det centrale er, at annoncen i den samlede kontekst ikke var retvisende. Og at den var egnet til at få flygtninge til på forkert grundlag at beslutte, hvor de skulle søge at opnå asyl.”

Vi taler om syriske flygtninge, der opholder sig i Mellemøsten. Kan man bruge samme målestok for dem som for danske statsborgere?

”Der gælder nogle grundlæggende regler og principper, når myndigheder vejleder borgere om deres retsstilling – f.eks. at informationen skal være retvisende. De regler skal myndighederne følge, også når vi taler om syriske flygtninge i Mellemøsten.”

Ministeriet har understreget, at den primære målgruppe er menneskesmuglere og mellemhandlere – har du vurderet annoncen i det lys?

”Jeg har ikke tillagt ministeriets synspunkt om menneskesmuglere og mellemhandlere særlig betydning. Annoncen er efter form og indhold rettet til enhver interesseret. Og det er klart, at den ønskede ’slutbruger’ af annoncen under alle omstændigheder er den enkelte flygtning, der skal vurdere, om han eller hun i givet fald skal søge til Danmark eller et andet land. Om informationen formidles gennem f.eks. menneskesmuglere, er efter min opfattelse underordnet.”

NYHED

Du afgrænser din undersøgelse til den trykte annonce i libanesiske aviser – og ser bort fra formidlingen på f.eks. sociale medier og nyidanmark.dk. Skal det ikke ses som en helhed?

”Jeg koncentrerer mig om annoncen i de libanesiske aviser, fordi den var udgangspunktet for hele sagen. De andre dele af formidlingen går jeg ikke nærmere ind på, også fordi problemstillingen efter min vurdering ikke er helt den samme. Men under alle omstændigheder skal annoncen i aviserne kunne stå alene. Det kan andre former for formidling ikke ændre på.”

Har en minister som politiker ikke ret til at melde ud, hvad han eller hun vil?

”Det siger sig selv, at en minister frit kan melde sin politiske dagsorden ud. Men det er ikke det, vi taler om her. Annoncen i de libanesiske aviser havde karakter af information fra danske udlændingemyndigheder om den gældende asylordning, og oplysningerne havde stor betydning for asylansøgere. Det skal være retvisende. Og det gælder, uanset om det måtte være den ansvarlige minister, der har taget initiativet.”

Ministeriet har understreget, at sammensætningen af asylansøgere hurtigt kan ændre sig, og at annoncen ikke var særligt rettet mod syriske asylansøgere. Hvorfor fokuserer du på dem?

”Det er rigtigt, at flygtningestrømme løbende ændrer sig. Men annoncen blev indrykket i libanesiske aviser på et tidspunkt, hvor syriske flygtninge i meget vidt omfang opholdt sig i Libanon og andre dele af Mellemøsten, og hvor de udgjorde langt den største gruppe af asylansøgere i Danmark. De måtte gå ud fra, at information fra danske myndigheder i libanesiske aviser ikke mindst var rettet mod dem. Derfor må vurderingen af annoncen i høj grad tage udgangspunkt i syriske flygtninge.”

Hvad bliver nu konsekvensen for ministeriet – skal der indrykkes et dementi?

”Det er mere end tre måneder siden, at annoncen blev bragt, og jeg forstår, at der ikke er planer om at indrykke den igen. Det væsentlige er derfor efter min opfattelse at få principiel klarhed over, hvilke regler der gælder for denne form for informationsvirksomhed.”

FAKTA

- Ombudsmanden kan på eget initiativ iværksætte en undersøgelse af en sag. Det fremgår af ombudsmandslovens § 17, stk. 1. Det sker ofte på baggrund af omtale i medierne.
- Der gælder nogle regler og principper, når offentlige myndigheder vejleder (informerer) borgerne om deres retsstilling. Reglerne og principperne er nærmere beskrevet i bl.a. betænkninger, juridisk litteratur og

NYHED

praksis fra Folketingets Ombudsmand. Kilderne er omtalt i pkt. 3 i ombudsmandens udtalelse.

- Senest er det i Finansministeriets Kodex VII – Syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen bl.a. anført, at der ikke må videregives ”oplysninger, som er urigtige eller i sammenhængen er vildledende, f.eks. i ministeriets publikationer, på ministeriets hjemmeside, til pressen eller til borgere.”